

Møteprotokoll

Utvalg: Lyngen formannskap
Møtested: Kommunestyresalen, Lyngseidet
Dato: 19.05.2016
Tidspunkt: 09:00- 11:30 og 14:25 – 15:15

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Fred Skogeng	Medlem	H
Dan Håvard Johnsen – inhabil i sak 82/16	Leder	LTL
Johnny Arne Hansen	Medlem	AP
Karl Arvid Brose	Medlem	SP
Line van Gemert	Nestleder	H
Sølvi Gunn Jensen	Medlem	AP
Eirik Larsen	Medlem	KRF

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
------	----------	---------------

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Tone Mari Iversen - sak 82/16	Dan-Håvard Johnsen	LTL

Merknader

Innkalling og sakliste godkjent.
Line Van Gemert valgt til å skrive under protokollen.

Terje Størseth orienterte om forprosjektet: Etablering av parkerings- og toalettløsninger for skiturismen. Formannskapet ber om at det fremmes en sak til formannskapet/kommunestyret 14.06.16.

Lyngen formannskap ber om ett møte med Fylkesmannen i Troms for å diskutere behandlingen av landbrukssaker fra kommunen (31.05.16).

Det ble orientert om at reguleringsplan for Tyttebærvika, Tyttebærvika industriområde – avtale mellom Lyngen kommune og Artic Pukk og Grus A/S om leie av kommunens eiendommer 90/13, 9017 og 91/24 samt reguleringsplan for Koppangen kommer opp til behandling på kommunestyremøte i juni.

Helse- og omsorgssjef Kjellaug Grønvoll besvarte spørsmål om boforhold (lukka møte) og videre orienterte om reduksjon i tilbudet om matombringing til eldre. Formannskapet ber om at

det fremmes en sak som bla skal innom levekårsutvalget og behandles i formannskapet/kommunestyret 14.06.16.

Fra administrasjonen møte:

<u>Navn</u>	<u>Stilling</u>
Leif Egil Lintho	Rådmann
Viggo Jørn Dale	Leder plan og utvikling
Inger-Helene Isaksen	Utvalgssekretær
Even Kristiansen – sak 78/16 og sak 79/16	Jordbrukssjef

Lyngseidet 19.05.16

Line Van Gemert

Dan-Håvard Johnsen
ordfører

Inger-Helene B. Isaksen
utvalgssekretær

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 75/16	Delegerte saker		
DS 65/16	Innvilget søknad om ambulerende skjenkebevilling til 06.04.16- Koppangen brygger AS		2016/380
DS 66/16	Innvilget søknad om ambulerende skjenkebevilling til 14.-16.04.16 og 20.-22-04.16- Lyngen Havfiske & Tursenter AS		2016/377
DS 67/16	Innvilget søknad om ambulerende skjenkebevilling til den 30.04.16 og 06.05.16- 07.05.16		2016/470
DS 68/16	Innvilget søknad om skjenkebevilling for en enkelt anledning 03.06. og 04.06.2016 - Lyngen Rock & Reker		2016/183
DS 69/16	82/4 - Søknad om utslippstillatelse - Rolf van Gemert (innvilget)		2015/2133
DS 70/16	Tillatelse til oppføring av naust på eiendommen 83/5 (innvilget – Ingunn R. Vatne)		2015/2142
DS 71/16	Godkjent søknad om tillatelse til anleggelse av mindre kai på eiendommen 84/142 (innvilget – Ing. Arnt Larsen A/S)		2016/251
DS 72/16	123/12 - søknad om deling av grunneiendom - Roger Bræck - svar på søknad (avslag)		2016/371
DS 73/16	Godkjent søknad om deling av eiendommen 85/16-Giæver Eiendom Kjosveien 14 AS		2016/384
DS 74/16	Rammetillatelse for tiltak på eiendommen 112/225- Tegne & byggeservice AS (innvilget)		2016/399
DS 75/16	Godkjent søknad om utslipp av sanitært avløpsvann-eiendommen 84/100 (innvilget- Elsa Berghei)		2015/1457
DS 76/16	Godkjent søknad om deling av eiendommen 84/30-Giæver Eiendom Strandveien 18-22 AS (innvilget)		2016/385
DS 77/16	Godkjent søknad om tillatelse til tiltak på eiendommen 82/2-Svein Håvard Karlsen (innvilget)		2016/355
DS 78/16	Igangsettingstillatelse-veg-Nytt anlegg/konstruksjon på Furufalten industriområde (innvilget – Rambøll Norge as)		2016/414
DS 79/16	Midlertidig brukstillatelse for tiltak på eiendommen gnr 82 bnr 61- Frode Hansen og Agnes Johansen (innvilget)		2015/1811

PS 76/16	Søknad om tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med aksjonen for å bekjempe lakseparasitten Gyrodactylus salaris i Lyngsdalselva 2016.		2016/5
PS 77/16	Søknad om dispensasjon fra lov om motorferdsel i utmark i forbindelse med arrangementet Friluftslivets dag - Lyngseidet Hytteforening v/ Bente Rognli		2016/5
PS 78/16	98/9. Søknad om konsesjon for eiendommen - Giæver Invest AS		2015/2052
PS 79/16	Praktisering av konsesjons vilkår om bo - og driveplikt på landbrukseiendommer i Lyngen.		2016/450
PS 80/16	Søknad om utvidet salgstid den 3. og 4. juni 2016 - Øra Nærkjøp		2016/513
PS 81/16	Iverksetting av delprosjekt Parkveien - Lyngenløftet		2015/796
PS 82/16	Opsjonsavtale Arctic Alps AS	X	2015/1712
PS 83/16	Klage på avslag om startlån	X	2016/395

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
76/16	Lyngen formannskap	19.05.2016

Søknad om tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med aksjonen for å bekjempe lakseparasitten Gyrodactylus salaris i Lyngsdalselva 2016.

Henvisning til lovverk:

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10 juni 1977 nr.82, § 6.
Lov om naturens mangfold §§ 8 – 12.

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 19.05.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

I medhold av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 6 og Naturmangfoldsloven §§ 8 – 12, gir Lyngen kommune Fylkesmannen i Troms, tillatelse til å benytte helikopter til transport av mannskap, doseringsutstyr og rotenon til Varas, (69.46143° N, 20.06013°Ø) i perioden 24.08.16-31.08.2016.

Det gis også tillatelse til å benytte ATV for transport av rotenonløsning og doseringsutstyr i tilfelle det ikke er optimale værforhold til helikoptertransport. Tenkt trase er traktorveien langs nordsiden av Lyngsdalselva.

- Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugaissaid suodjemeahcci behandler søknaden etter verneforskriftene.
- Søker er pliktig å følge lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag av 10 juni 1977.
- Motorferdselen i området skal begrenses mest mulig.
- Søker er selv ansvarlig for å hente tillatelse fra grunneiere.
- Dispensasjonen skal medbringes.

Begrunnelse:

I henhold til handlingsplan mot lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* for perioden 2014-2016 ble vassdrag i Skibotnregionen behandlet med rotenon i 2015 og arbeidet fortsetter i 2016, for å bli kvitt parasitten. Behandlingsområdet i Skibotnregionen inkluderer blant annet Lyngsdalselva samt side bekkene, så langt oppover som laks, sjøørret og sjørøye kan vandre fra fjorden. Behandlingene vil i hovedsak pågå i perioden 24. august – 31. august. Mindre isolerte områder kan imidlertid bli behandlet noen dager i forkant av denne perioden. Veterinærinstituttet har stått for den detaljerte planlegging av aksjonen, men Fylkesmannen i Troms er formelt ansvarlig for gjennomføring av bekjempingsaksjonen. På denne bakgrunn søker Fylkesmannen om tillatelse til nødvendig motorisert ferdsel for transport av rotenonløsning og mannskap til vanskelig tilgjengelige doseringssteder under bekjempingsaksjonen. Informasjon vedrørende behandlingen er sendt ut til befolkningen i områdene.

Rådmannens innstilling

I medhold av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 6 og Naturmangfoldsloven §§ 8 – 12, gir Lyngen kommune Fylkesmannen i Troms, tillatelse til å benytte helikopter til transport av mannskap, doseringsutstyr og rotenon til Varas, (69.46143° N, 20.06013°Ø) i perioden 24.08.16-31.08.2016.

Det gis også tillatelse til å benytte ATV for transport av rotenonløsning og doseringsutstyr i tilfelle det ikke er optimale værforhold til helikoptertransport. Tenkt trase er traktorveien langs nordsiden av Lyngsdalselva.

- Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugaissaid suodjemeahcci behandler søknaden etter verneforskriftene.
- Søker er pliktig å følge lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag av 10 juni 1977.
- Motorferdselen i området skal begrenses mest mulig.
- Søker er selv ansvarlig for å hente tillatelse fra grunneiere.
- Dispensasjonen skal medbringes.

Begrunnelse:

I henhold til handlingsplan mot lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* for perioden 2014-2016 ble vassdrag i Skibotnregionen behandlet med rotenon i 2015 og arbeidet fortsetter i 2016, for å bli kvitt parasitten. Behandlingsområdet i Skibotnregionen inkluderer blant annet Lyngsdalselva samt side bekkene, så langt oppover som laks, sjøørret og sjørøye kan vandre fra fjorden. Behandlingene vil i hovedsak pågå i perioden 24. august – 31. august. Mindre isolerte områder kan imidlertid bli behandlet noen dager i forkant av denne perioden. Veterinærinstituttet har stått for den detaljerte planlegging av aksjonen, men Fylkesmannen i Troms er formelt ansvarlig for gjennomføring av bekjempingsaksjonen. På denne bakgrunn søker Fylkesmannen om tillatelse til nødvendig motorisert ferdsel for transport av rotenonløsning og mannskap til vanskelig tilgjengelige doseringssteder under bekjempingsaksjonen. Informasjon vedrørende behandlingen er sendt ut til befolkningen i områdene.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Motorferdselen skal gjennomføres i perioden 24. august – 31. august 2016.

Opplasting sted: Industriområdet i Furufalten.

Landingssted: Lyngsdalen, ca. 600 m innenfor landskapsvernområdet på bredden av Lyngsdalselva, ovenfor vandringshinder for anadrom fisk ved Vårås. (69.46143°N, 20.06013°Ø).

Formål: Transport av mannskap, doseringsutstyr og rotenon (inntil 650 liter) i forbindelse med planlagt og omsøkt rotenonbehandling.

Det planlegges 2 turer/landinger. Mannskap flys inn til lokaliteten fra opplastingsplass på Furuflaten. Utstyr og rotenonløsning flyges fra Furuflaten og inn til planlagt dosering stasjon i Lyngsdalen, ca. 10 km t/r.

Utstyr og tom emballasje (IBC 1000 liter) flys ut etter endt dosering.

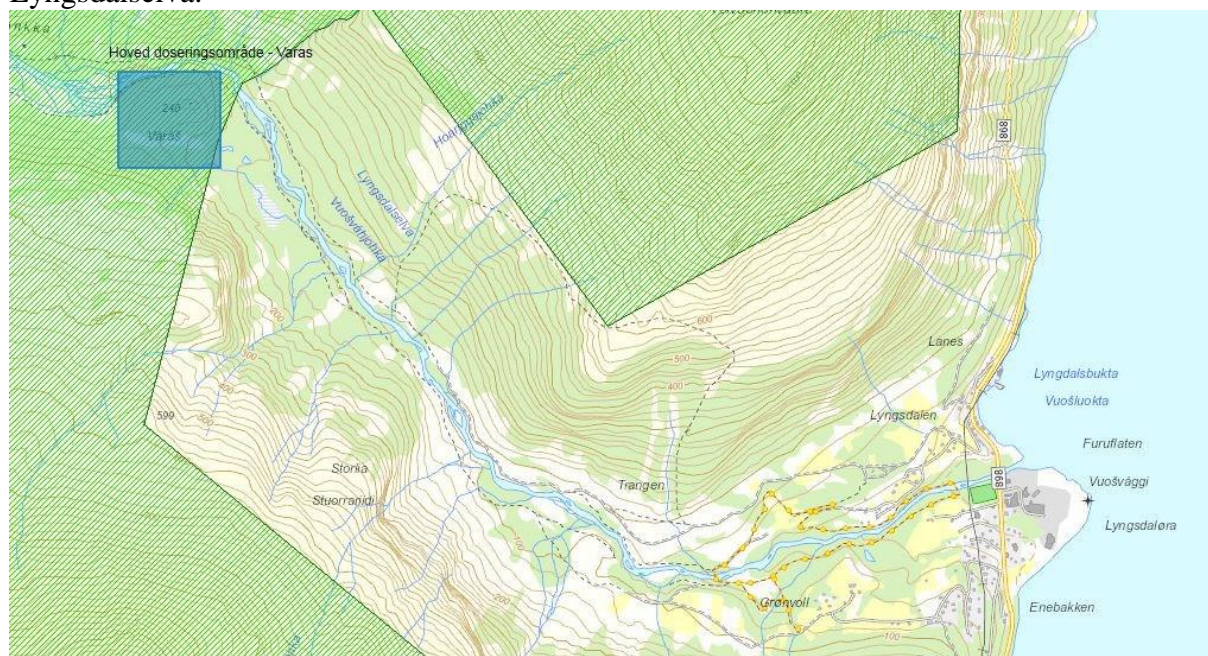
Det er planlagt at mannskap skal flys ut av området til Furuflaten, etter endt dosering, mens mannskapet skal gå inn til dosering stasjonen.

ATV Lyngsdalen:

Bruk av ATV i Lyngsdalen er alternativ transportmiddel dersom det er vanskelige fly forhold. Motorferdselen gjennomføres i samme periode, 24. august – 31. august 2016.

Kart:

Lyngsdalselva.

Landing med helikopter omfattes av forbudet mot motorisert ferdsel i utmark. Søknaden må behandles som dispensasjon i henhold til Lov om motorferdsel § 6. Den sier at kommunen kan gi tillatelse til bruk av luftfartøy etter søknad når det foreligger ”særlige grunner”. Ved vurdering av særlige grunner vil det være av betydning om motorferdselen er nødvendig og har et nytteformål eller bærer preg av unyttig kjøring og fornøyelse. Transportbehovet må også vurderes opp imot mulige skader og ulemper.

Ved utøving av offentlig myndighet som kan påvirke naturmangfoldet skal prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Det ble gitt tilsvarende dispensasjon ved fjorårets rotenonaksjon.

Miljøkonsekvenser

(Naturmangfoldloven §§ 8-12)

Området er bygdenært og mye brukt av lokalbefolkningen til rekreasjonsformål. Dermed er det lite sannsynlig at arter som er spesielt sky finnes i området. Det er heller ikke registrert spesielle miljøverdier eller arter i Naturbasen og Artsdatabanken som tar skade av transporten.

Det er lite sannsynlig at ytterlig kartlegging vil påvise andre forhold.

Aksjonen pågår på sensommeren så det er ikke en sårbar periode med tanke på hekkende fugler eller kalvingstid.

Støyen vil være av midlertidig karakter og den samla belastningen med motorstøy i området er liten. Ved bruk av ATV så går det kjøreveier/traktorveier som skal benyttes, nordsiden av Lyngsdalselva.

Vi mener kunnskapsgrunnlaget er godt ivaretatt i forhold til sakens omfang.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Motorferdselen er nødvendig og har ett viktig nytteformål. Andre transport alternativ for utføring av rotenonbehandlingen er ikke aktuell. Aksjonen er i offentlig regi og vil dermed ikke skape presedens.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
77/16	Lyngen formannskap	19.05.2016

Søknad om dispensasjon fra lov om motorferdsel i utmark i forbindelse med arrangementet Friluftslivets dag - Lyngseidet Hytteforening v/ Bente Rognli

Henvisning til lovverk:

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10 juni 1977 nr. 82 § 6.
Lov om naturens mangfold §§ 8 – 12.

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 19.05.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

I medhold av lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag § 6 og Naturmangfoldlovens § 8-12, gir Lyngen kommune Lyngseidet hytteforening tillatelse til å benytte helikopter til transport av eldre/uføre og funksjonshemmede til arrangementet Friluftslivets dag på Rørneshytta. Tillatelsen gjelder inntil 6 landinger i forbindelse med transport til hytta og inntil 6 landinger for retur til Skytterbanen. Totalt 12 landinger. Tillatelsen gjelder for 3 juli 2016.

- **Flygingen skal holdes til et absolutt minimum. Tillatelsen gjelder frakt av personer som av helsemessige årsaker ikke kan gå selv til Rørneshytta. Transport av dem som er i stand til å gå tillates ikke.**
- **Søker er selv ansvarlig for å hente tillatelse fra grunneiere.**
- **Søker plikter å følge lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag av 10. juni 1977.**
- **Det skal ikke flys over Lyngsalpan landskapsvernområde.**

Begrunnelse:

Omsøkt transport gjelder transport av personer med nedsatt bevegelsesevne i forbindelse med arrangementet Friluftslivets dag. Det er vist til et transportbehov, og miljøkonsekvensene er relativt små.

Rådmannens innstilling

I medhold av lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag § 6 og Naturmangfoldlovens § 8-12, gir Lyngen kommune Lyngseidet hytteforening tillatelse til å benytte helikopter til transport av eldre/uføre og funksjonshemmede til arrangementet Friluftslivets dag på Rørneshytta. Tillatelsen gjelder inntil 6 landinger i forbindelse med transport til hytta og inntil 6 landinger for retur til Skytterbanen. Totalt 12 landinger. Tillatelsen gjelder for 3 juli 2016.

- **Flygingen skal holdes til et absolutt minimum. Tillatelsen gjelder frakt av personer som av helsemessige årsaker ikke kan gå selv til Rørneshytta. Transport av dem som er i stand til å gå tillates ikke.**
- **Søker er selv ansvarlig for å hente tillatelse fra grunneiere.**
- **Søker plikter å følge lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag av 10. juni 1977.**
- **Det skal ikke flys over Lyngsalpan landskapsvernområde.**

Begrunnelse:

Omsøkt transport gjelder transport av personer med nedsatt bevegelsesevne i forbindelse med arrangementet Friluftslivets dag. Det er vist til et transportbehov, og miljøkonsekvensene er relativt små.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Lyngseidet hytteforening v/Bente Rognli har søkt om tillatelse til å benytte helikopter til å transportere eldre/uføre og personer med nedsatt bevegelsesevne til Rørneshytta i forbindelse med det årlige arrangementet Friluftslivets da.

Lyngseidet hytteforening arrangerer årlig «Friluftslivet dag» på Rørneshytta.

Det er ønskelig at alle som vil, skal ha mulighet til å kunne delta på dette arrangementet. Transportetappen med helikopter er fra Skytterbanen utenfor sentrum av Lyngseidet. Turen tar ca. 3 minutter. Helikopteret lander like ved hytta, godt utenfor landskapsvernområdet.

Pilot: Lasse Boberg.

Kart Rørneshytta:

Landing med helikopter omfattes av forbudet mot motorisert ferdsel i utmark. Søknaden må behandles som dispensasjon i henhold til Lov om motorferdsel § 6. Den sier at kommunen kan gi tillatelse til bruk av luftfartøy etter søknad når det foreligger "særlige grunner". Ved vurdering av særlige grunner vil det være av betydning om motorferdselen er nødvendig og har et nytteformål eller bærer preg av unyttig kjøring og fornøyelse. Transportbehovet må også vurderes opp imot mulige skader og ulemper.

Ved utøving av offentlig myndighet som kan påvirke naturmangfoldet skal prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Kommunen har tidligere gitt tillatelse til helikopter transport av eldre og uføre i forbindelse med arrangement på Rørneshytta.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Kan skape presedens

Miljøkonsekvenser

(Naturmangfoldloven §§ 8-12)

Miljøkonsekvensene knytter seg til støy og eventuelle forstyrrelser av sau og rein med lam/kalv på beite. Tiltaket har dermed noen negative konsekvenser.

Området er bygdenært og mye brukt av lokalbefolkningen til rekreasjonsformål. Dermed er det lite sannsynlig at arter som er spesielt sky finnes i området. Det er heller ikke registrert spesielle miljøverdier eller arter i Naturbasen og Artsdatabanken som tar skade av transporten. Det er lite sannsynlig at ytterlig kartlegging vil påvise andre forhold.

Vi mener kunnskapsgrunnlaget er godt ivaretatt i forhold til sakens omfang.

Støyen vil være av midlertidig karakter og den samla belastningen med motorstøy i området er liten.

Andre transportmidler enn helikopter til dette formålet er lite aktuelt og vil gjerne ha større miljøkonsekvenser.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Rørneshytta ligger på ca. 600 meter over havet og det er ca. 4 km fra bilvei. For de som ønsker å delta og som ikke har helse til å gå til hytta er det nødvendig med motorisert transport.

Det er ikke selve helikopterturen som er målet, men å få delta på arrangementet Friluftslivets dag 2016.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
78/16	Lyngen formannskap	19.05.2016

98/9. Søknad om konsesjon for eiendommen -Giæver Invest AS

Henvisning til lovverk:

1. (lovens formål)

Loven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, bl.a. for å tilgodese:

1. framtidige generasjoners behov.
2. landbruksnæringen.
3. behovet for utbyggingsgrunn.
4. hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser.
5. hensynet til bosettingen.

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 19.05.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

I medhold av konsesjonsloven § 1 gis Giæver Invest AS, v/Ola Olasønn Krogseng Giæver konsesjon ved erverv av gnr 98 bnr 9 i Lyngen.

Begrunnelse:

Framtidige generasjoners behov er sikret ved fremlagt 10- årig avtale og drift av skog og beiterett.

Vilkår:

Det skal fremlegges godkjent jordleieavtale imellom kjøper og leietaker.

Rådmannens innstilling

I medhold av konsesjonsloven § 1 gis Giæver Invest AS, v/Ola Olasønn Krogseng Giæver konsesjon ved erverv av gnr 98 bnr 9 i Lyngen.

Begrunnelse:

Framtidige generasjoners behov er sikret ved fremlagt 10- årig avtale og drift av skog og beiterett.

Vilkår:

Det skal fremlegges godkjent jordleieavtale imellom kjøper og leietaker.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Fylkesmannen har behandlet klagen og omgjorte kommunens vedtak i sak 11/16.

Vedtak tas opp til ny behandling.

Giæver Invest AS søkte om konsesjon for erverv av fast eiendom, datert 29.10.15

Kjøper : Giæver Invest AS v/Ola Olasønn Krogseng Giæver

Selger: Nils Steinar Mortensen`s konkursbo v/ Bjørn A. Krane

Formål: Fritidsformål

Kjøpesum: kr 915 000

Eiendom

gnr/bnr: 98/9 i Lyngen

Type eiendom: Landbruk- utmarkseiendom

Areal:

Areal fordelt på :7 dekar fulldyrka

3,4 dekar skog Høy bonitet

8,7 skog Lav bonitet

280 dekar uproduktiv skog

116,7 annet areal

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

LNFR

Økonomiske konsekvenser

Ingen kjente konsekvenser

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Ingen kjente konsekvenser

Miljøkonsekvenser

Ingen kjente konsekvenser

Søker har fremlagt 10- årig jordleieavtale med Hans Kristian og Jorunn Berg, hvor leietakerne gis rett til uttak av ved samt beiterett.

Fylkesmannen i Troms viser til ovenstående, og opphever Lyngen kommunes avgjørelse hvor Gjæver Invest AS sitt erverv av eiendommen gnr. 98 bnr. 9 i Lyngen kommune er avslått.

Saken returneres for ny behandling i kommunen.

Fylkesmannen i Troms kan prøve alle sider ved saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Fylkesmannen skal vurdere de synspunkter som klageren legger frem, og kan ta opp forhold som ikke er berørt i klagen. Fylkesmannen som klageinstans kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende det tilbake til helt eller delvis ny behandling, jf. forvaltningslovens § 34.

Klagen er ikke begrunnet. Spørsmålet er om Fylkesmannen som klageinstans skal oppheve, stadfeste eller omgjøre kommunens vedtak.

Fylkesmannen skal ved overprøving av kommunens *frie skjønn* legge vekt på det kommunale selvstyret jfr. fv. § 34 annet ledd.

Kommunen har kompetanse til å ta stilling til konsesjonsspørsmålet etter delegasjon fra Landbruksdepartementet. Det er ikke omtvistet at ervervet er underlagt reglene om konsesjonsplikt jfr. § 2. Konsensfritak etter unntakene i kapittel 3 foreligger altså ikke.

Kommunen har anvendt konsesjonsloven § 1 og § 9. Spørsmål om et erverv skal gis konsesjon ses i utgangspunktet hen til formålet med ervervet, dette vurderes etter § 1. Dersom ervervet omhandler en landbrukseiendom som skal brukes til landbrukseiendom skal flere momenter vektlegges jfr. § 9. I denne saken er det ikke snakk om at eiendommen skal benyttes til landbrukseiendom og § 9 kommer ikke til anvendelse jfr. landbruksdirektoratets tolkning. Dette har imidlertid blitt gjort av kommunen.

Spørsmål må da stilles om feilen har kunne påvirke vedtakets innhold. Dersom det ikke er grunn til å regne med at feilen kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, vedtaket likevel anses som gyldig etter fv. § 41. Det fremstår av sakens dokumenter ikke som det har vært tatt utenforliggende hensyn i saken eller at det foreligger annet myndighetsmisbruk.

Avgjørelse av konsesjonsspørsmålet er preget av skjønn og det er ikke slik at søker har krav på å få konsesjon dersom visse vilkår er oppfylt. Kommunen har ikke sagt noe om i hvilken retning øvrige momenter trekker, altså § 1 punkt 1, punkt 3, punkt 4 og punkt 5. Det er ikke gitt en nærmere begrunnelse for hvorfor kommunen anser ervervet å være i strid med landbruksnæringen. Dette kunne med fordel ha vært gjort. Det kan stilles spørsmål ved om ovennevnte manglende vurdering avspeiler at saken ikke har vært godt nok opplyst jfr. fv. § 17. I så tilfelle kan Fylkesmannen oppheve vedtaket og sende det tilbake til kommunen til ny behandling.

I forvaltningsloven § 34 om klageinstansens kompetanse heter det i siste ledd:
«Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling»

§ 41 klargjør virkningen av feil ved behandlingsmåten.

«Er reglene om behandlingsmåten i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.»

Lyngen kommune har ved behandling av saken lagt vekt på pris og på landbruksmessige hensyn. Saken skal ikke behandles i medhold av konsesjonsloven § 9, og forholdet til pris skal ikke vektlegges. Det er anledning til å legge vekt på landbrukshensyn, men i forhold til konsesjonsloven § 1 er landbruksinteressene bare en av fem hensyn som skal vektlegges. Det kommer ikke fram av kommunens behandling hvordan landbruksinteressene utfordres ved ervervet. Det kommer heller ikke fram hvordan de øvrige hensyn er veid opp mot eventuelle landbrukshensyn.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Til dette forhold, å ville anføre at konsesjonsloven § 1, med under punkter kommer til anvendelse for bebygde og ubebygde eiendommer som er nyttet til eller kan nyttes til jordbruk eller skogbruk. *Eiendommen må imidlertid ha en slik størrelse og beliggenhet at den kan gi grunnlag for lønnsom drift.* Dette innebærer at avkastningen fra eiendommen må ha en viss størrelse for at eiendommen kan defineres som landbrukseiendom. Sistnevnte følger av flere rettsavgjørelser, samt uttalelser fra Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Av domstolenes praksis og Sivilombudsmannens uttalelser uttrykkes at eiendommer, som utgangspunkt, må ha en årlig avkastning på minst kr. 10 - 12.000,- for at det kan være naturlig å definere eiendommen som en "landbrukseiendom". I dette tilfellet er det tvil om eiendommens avkastningsevne tilsvarer ikke årlig avkastningsevne jf Sivilombudsmannens definering av landbrukseiendom.

§ 9, særlige forhold for landbrukseiendommer kommer derfor ikke til anvendelse.

Ved vurdering av klagen kommer konsesjonslovens § 1, med underpunkter til anvendelse .

1.Framtidige generasjoners behov.

Søker har fremlagt 10- jordleieavtale med naboer som drive uttak av skog og de har inngått beiteavtale. Dette ivaretar hensynet til framtidige generasjoners behov.

4. Hensynet til miljøet, almenne naturverninteresser og friluftinteresser.

Det anses at hensynet til miljøet, almenne naturverninteresser og friluftinteresser er ivaretatt.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
79/16	Lyngen formannskap	19.05.2016

Praktisering av bo - og driveplikt i Lyngen.

Henvisning til lovverk:

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 19.05.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Vedtatt mot 1 stemme.

Vedtak:

- Det iverksettes retningslinjer for oppfølging av boplikt i Lyngen kommune:
 1. Målet med boplikt er at det skal være reell bosetting på eiendommen det handler om. Det er også et viktig mål at eier, driver og beboer skal være samme person.
 2. Lyngen kommune skal følge opp regelverket om boplikt ved at personlig boplikt er hovedregelen.
 3. Dersom det er tydelig at erverver ikke vil oppfylle boplikt, kan det gis pålegg om konsesjonssøknad. Dersom konsesjon innvilges skal det defineres tydelige krav til hvordan boplikt skal oppfylles. Det kan legges til grunn at det betyr mindre at det er *erverver* som bor på eiendommen enn at det er *noen* som bor der. Upersonlig boplikt kan være første fase, og at dette avløses av personlig boplikt. Dersom det innvilges upersonlig boplikt i enkeltsaker, skal bosetting dokumenteres med fast leieavtale.
 4. I spesielle tilfeller hvor det av praktiske årsaker er slik at personlig boplikt er vanskelig å oppfylle, kan kommunen som unntak innvilge upersonlig boplikt. Beslutningsgrunnlaget og dokumentasjon skal være slik at det ikke dannes presedens som generelt åpner for upersonlig boplikt.
 5. I helt spesielle tilfeller hvor vilkår om boplikt ikke oppfylles, kan kommunen gjennomføre tvangssalg av eiendommen ihht. Konsesjonslovens § 19.
 6. Rådmannen skal prioritere oppfølging av bo- og drivepliktsaker som et tiltak for å nå kommuneplanens overordnede mål om bosetting.

- Det iverksettes prosess for utredning for innføring av 0-konsesjonsgrense i Lyngen.

Rådmannens innstilling

- Det iverksettes retningslinjer for oppfølging av boplikt i Lyngen kommune:
 1. Målet med boplikt er at det skal være reell bosetting på eiendommen det handler om. Det er også et viktig mål at eier, driver og beboer skal være samme person.
 2. Lyngen kommune skal følge opp regelverket om boplikt ved at personlig boplikt er hovedregelen.
 3. Dersom det er tydelig at erverver ikke vil oppfylle boplikt, kan det gis pålegg om konsesjonssøknad. Dersom konsesjon innvilges skal det defineres tydelige krav til hvordan boplikt skal oppfylles. Det kan legges til grunn at det betyr mindre at det er *erverver* som bor på eiendommen enn at det er *noen* som bor der. Upersonlig boplikt kan være første fase, og at dette avløses av personlig boplikt. Dersom det innvilges upersonlig boplikt i enkeltsaker, skal bosetting dokumenteres med fast leieavtale.
 4. I spesielle tilfeller hvor det av praktiske årsaker er slik at personlig boplikt er vanskelig å oppfylle, kan kommunen som unntak innvilge upersonlig boplikt. Beslutningsgrunnlaget og dokumentasjon skal være slik at det ikke dannes presedens som generelt åpner for upersonlig boplikt.
 5. I helt spesielle tilfeller hvor vilkår om boplikt ikke oppfylles, kan kommunen gjennomføre tvangssalg av eiendommen ihht. Konsesjonslovens § 19.
 6. Rådmannen skal prioritere oppfølging av bo- og drivepliktsaker som et tiltak for å nå kommuneplanens overordnede mål om bosetting.
- Det iverksettes prosess for utredning for innføring av 0-konsesjonsgrense i Lyngen.

Saksopplysninger

Viser til formannskapetets anmodning om redegjørelse for boplikt og oppfølging av boplikt i Lyngen.

Man snakker om «boplikt» som om det er en regel, men det er faktisk tre forskjellige typer boplikt i konsesjonsloven.

Lovbestemt boplikt får den som overtar en landbrukseiendom over en viss størrelse og med bolighus fra nær familie, eller som har odelsrett til eiendommen. Da må du være folkeregistrert som bosatt på eiendommen i fem år. Hvis du vil slippe å bo, må du søke konsesjon.

Boplikt som et vilkår for å få konsesjon får den som kjøper en konsesjonspliktig eiendom på det åpne markedet. Personen må søke konsesjon, og kommunen bestemmer om det skal være personlig boplikt eller upersonlig. Hvis boplikten er upersonlig, kan du leie ut eiendommen.

Boplikt i kommuner med nedsatt konsesjonsgrense (nullgrense) er den tredje varianten. Det er boplikt på små eiendommer som normalt er under arealgrensene både for konsesjon og boplikt. Når du overtar en eiendom her, kan du slippe å søke konsesjon ved å bekrefte at eiendommen skal brukes som helårsbolig. Du kan velge om du vil bo der selv eller om du vil leie ut eiendommen. Boplikten er oppfylt så lenge noen er folkeregistrert bosatt på eiendommen. Dette er den boplikten man oftest møter når man skal kjøpe seg en fritidsbolig. Kommunene som har innført boplikt, har søkt om å få disse reglene.

Eiendomsstrukturen i Lyngen preges av «fiskerbondens» aktiviteter med små eiendommer, som strekker seg fra fjord til fjell og kunne brødfø «ei ku og noen småfe». En stor andel av eiendommene i Lyngen, utgjør under 25 dekar med fulldyrka areal eller 500 mål skog og det følger derved ikke boplikt på disse eiendommene.

Flere eiendommer i denne kategorien, er i de siste årene omsatt til personer utenfra kommunen. Omlag 500 boliger og fritidsboliger eies av personer utenfor kommunen. Konkurransen om boliger/eiendommer fra personer utenfra kan være en prisdriver og hindrer lokalbefolkningen tilgang til bolig i kommunen.

Konsesjonslovens formålsbestemmelse fastslår at loven har til formål å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet. Hensynet til bosetting er et av de hensynene som skal tilgodeses. Konsesjonsloven er dermed et verktøy for å opprettholde eller øke bosettingen på landbrukseiendommer. Konsesjonsloven regulerer omsetning av eiendom og inntre ved ervervet. Reglene om konsesjon er således knyttet til eierskifte.

Eierskifter 2010-2015

Eierskifter 2010-2015					
	0-24	25>	Konsesjon ok	Oppfølging ?	Upersonlig boplikt
2010	2	6	4	2	
2011		1	2		1
2013	1	3	3		
2014	16	3	3		2
2015	25	2	4		

Oppfølging av boplikt i Lyngen.

Kommunen forvalter regelverket om boplikt i landbruket. Ved eierskifte sender kommunen ut orientering av konsesjonsvilkår. Det har vært begrenset oppfølging av konsesjonsvilkårene bl. A pga ressursmangel og mangel på oppfølgingssystemer.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Konsesjonsloven skiller mellom konsesjonsfrie og konsesjonspliktige eiendommer. Konsesjonsplikten er knyttet til arealet på eiendommen. For bebygde eiendommer er det konsesjonsplikt hvis eiendommen har over 25 dekar dyrket jord eller over 100 dekar totalareal.

Kommunen forvalter regelverket om boplikt i landbruket. I hovedsak oppfylles boplikt av kjøpere av eiendommer ihht. regelverket. Hvert år har en imidlertid noen saker hvor det søkes om utsettelse av boplikt med bakgrunn i ulike private forhold. Dette er en grei sak så lenge frister for tilflytting blir overholdt. Det er også noen saker hvor vilkår om boplikt ikke oppfylles.

Ved eiendomsoverdragelser kommer problemstillingen om boplikt opp på flg. måter:

Den som søker konsesjon på en eiendom kan få boplikt som et vilkår for konsesjon. Det er opp til kommunen å vurdere om det skal settes vilkår om boplikt i den enkelte sak og om boplikten skal være personlig eller upersonlig. Kjøper skal bosette seg på eiendommen innen ett år etter ervervet. Boplikten varer i 5 år.

Ved odelsoverdragelser får kjøper bo- og driveplikt. Driveplikten kan oppfylles ved kontraktfestet bortleie. Minimum avtalt leietid er nå 10 år.

I noen få saker oppfylles ikke boplikt tross oppfølging fra kommunen over tid. Kjøper av en eiendom kan ha meldt flytting til den eiendommen det gjelder, men bor reelt et annet sted. Kommunen har da en utfordring i form av oppfølging av saker hvor bo- og driveplikt ikke oppfylles.

Eieren kan søke kommunen om lemping av konsesjonsvilkåret på et senere tidspunkt. Det er da opp til kommunen å vurdere om forholdene har endret seg slik at man vurderer spørsmålet om boplikt annerledes enn ved den første konsesjonsbehandlingen.

For å oppfylle boplikten må en være registrert i Folkeregisteret med eiendommen som adresse. Når det er gitt konsesjon med vilkår om boplikt må eieren forholde seg til vilkåret. Er det satt vilkår om personlig boplikt, må eieren selv folkeregistrere seg som bosatt på eiendommen. Er det satt vilkår om upersonlig boplikt, er det tilstrekkelig at *noen* er folkeregistrert som bosatt på eiendommen.

Folkeregisteret følger normalt ikke opp saker der det er avvik mellom formelt og reelt bosted. Dersom boplikt ikke oppfylles kan kommunen kreve at det søkes konsesjon, evt. gjennomføre tvangssalg av eiendommen. Dersom en skal varsle at tvangssalg kan bli iverksatt, bør kommunen reelt være villig til å gjennomføre dette. Boplikt oppfylles ved at eieren bor på selve eiendommen (driftsenheten). Det er ikke tilstrekkelig å bo i kommunen.

Driftsenheten kan strekke seg over kommunegrenser. Boplikten kan imidlertid anses oppfylt av eier som bor på tomt som er fradelt eiendommen eller som ligger i umiddelbar nærhet av den. Det kan i slike tilfeller ikke oppstilles noe krav om at eieren må være eier av naboeiendommen. Boplikten er for eksempel oppfylt hvis eieren bor på ektefellens gårdsbruk i kort avstand fra odelseiendommen, og de to eiendommene blir drevet sammen som en enhet. Skal boplikten oppfylles på denne måten, må eieren være bosatt på eiendommen i umiddelbar nærhet i hele pliktperioden.

Når vilkåret er personlig boplikt, må erververen ta eiendommen som sin reelle bolig. Dette går fram av konsesjonslovens § 6. Vilkåret om at eiendommen er tatt som reell bolig er oppfylt når eieren er registrert bosatt på eiendommen etter regler fastsatt i eller i medhold av lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering.

Etter § 5-1 i Forskrift om folkeregistrering 9. november 2007 nr. 1268 regnes personer som bosatt der de regelmessig har sin døgnhvile. Personer som bor skiftevis på to eller flere steder, regnes som bosatt der de har sin overveiende døgnhvile. Bor eierens familie et annet sted, og familien bl.a. består av barn i skolepliktig alder, regnes hele familien etter reglene om folkeregistrering som bosatt der resten av familien bor, selv om eieren faktisk bor på eiendommen.

Nedsatt konsesjonsgrense betyr at all bebygd eiendom over 0 dekar er konsesjonspliktig med mindre eiendommen skal brukes som helårsbolig. Dette er en ordning som skal sikre bosetting på de små eiendommene, der det er behov for det. Nullgrense er altså en særordning som skal fange opp de små eiendommene.

Nullgrense skal hjelpe kommuner til å opprettholde bosettingen. Det kan bety kroken på døra for mange bygdesamfunn dersom stadig flere boliger endres til fritidseiendommer. Nullgrense gjør at kommunen kan følge opp at eiendommer som er brukt som bolig eller er planlagt for boligbruk ikke blir til hytter. Kommunene som har innført slikt regelverk mener dette er viktig for å ivareta et levende bomiljø i kommunen. I tillegg er det viktig for kommunen at områder som er planlagt brukt til bolig faktisk blir det av hensyn til arealbruk og infrastruktur (i kommunen).

Dersom en arver en fritidseiendom kan slektskapsunntaket komme til anvendelse dersom kommunen ikke har denne reglen. Da må det søkes konsesjon for å bruke huset som fritidsbolig.

Hvordan oppfylles lovbestemt boplikt- Den lovbestemte boplikten er personlig. Det betyr at eieren selv må folkeregistrere seg bosatt på eiendommen og bo der i fem år sammenhengende. Du kan ikke leie ut. Søker har ett år på seg fra overtagelse av eiendommen til å flytte dit.

Formålet med driveplikten.

De globale utfordringene knyttet til matsikkerhet, klima og befolkningsøkning gjør det stadig viktigere å styrke virkemidler som bidrar til matproduksjon. Dyrka og dyrkbar jord er en grunnleggende, men begrenset ressurs, som også er viktig del av kulturlandskapet. Eieren av jordbruksareal har et viktig forvaltningsansvar i denne sammenheng.

Driveplikten er en personlig og varig plikt. Plikten bygger at eieren har et ansvar for å forvalte arealressursene på en god måte i tråd med jordlovens formål. Plikten innebærer at jordbruksareal skal drive kontinuerlig, og plikten ivaretar ønsket om å sikre produksjon av mat samtidig som jordbruksarealets produksjonsegenskaper og kulturlandskapet blir ivaretatt. Aktiv drift kan også redusere risikoen for at arealene bygges ned. Driveplikten har en naturlig sammenheng med forbudet mot omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i jordloven § 9.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
80/16	Lyngen formannskap	19.05.2016

Søknad om utvidet salgstid den 3. og 4. juni 2016 - Øra Nærkjøp

Henvisning til lovverk:

Alkoholovens § 3-7 Tidsinnskrenkninger for salg og utlevering av alkohol med høyst 4,7 volumprosent og Retningslinjer for salgs- og skjenkebevilgning for alkohol i Lyngen kommune.

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 19.05.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

Øra Nærkjøp ANS ved May-Liss Olsen gis utvidelse av salgstid for alkohol i klasse 1, den 3. og 4. juni 2016 i forbindelse med arrangementet Lyngen Rock & Reker.

Salgstiden for fredag 3. juni 2016 er fra kl 09:00 - 20:00, og for lørdag 4. juni er fra kl 10:00-18:00.

Rådmannens innstilling

Øra Nærkjøp ANS ved May-Liss Olsen gis utvidelse av salgstid for alkohol i klasse 1, den 3. og 4. juni 2016 i forbindelse med arrangementet Lyngen Rock & Reker.

Salgstiden for fredag 3. juni 2016 er fra kl 09:00 - 20:00, og for lørdag 4. juni er fra kl 10:00-18:00.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

I forbindelse med Lyngen Rock & Reker sitt arrangement den 3 og 4 juni 2016 søker Øra Nærkjøp ANS (Joker Øra), om utvidelse av åpningstiden for salg av alkoholholdige drikker i klasse 1, for alkohol inntil 4,7 prosentvolum (rusbrus, øl og lettvin) de to dagene.

Fredag 3. juni økes åpningstiden fra 17:00 til 20:00 og lørdag 4 juni økes fra 15:00 til 17:00.

Øra Nærkjøp er gitt salgsbevilling for alkohol i klasse 1, i kommunestyre sak 13/16 den 01.03.2016 med følgende vedtak:

Salgsbevilling for alkohol inntil 4.7 prosentvolum alkohol (rusbrus, øl og lettvin), klasse 1:

Mandag – fredag: kl 09:00 – 17:00

Dager før søn. – og helligdager: kl 10:00 – 15:00

Salgsbevillingen gjelder til 31.12.2019.

Vurderinger:

Rådmannen viser til at tidspunktet som Øra Nærkjøp ANS søker utvidelse til er innenfor normal salgstid for alkohol med høyst 4,7 volumprosent (klasse 1).

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
81/16	Lyngen formannskap	19.05.2016
39/16	Lyngen kommunestyre	19.05.2016

Iverksetting av delprosjekt Parkveien - Lyngneløftet

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

- 1 Kart Parkveien pr 12.05.16

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 19.05.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

1. Delprosjekt Parkveien iverksettes i tråd med vedlagte kart.
2. Delprosjektet er kostnadsberegnet til ca. 2 mill. eks mva.
3. Prosjektet søkes delfinansiert gjennom eksterne trafikkmidler og tidligere avsatte midler til asfaltering m.m.
4. Prosjektet finansieres innenfor vedtatt ramme for investering i stedsutviklingsprosjektet.

Budsjettdekning:

Avsatte midler til stedsutvikling for 2016.

Rådmannens innstilling

1. Delprosjekt Parkveien iverksettes i tråd med vedlagte kart.
2. Delprosjektet er kostnadsberegnet til ca. 2 mill. eks mva.

3. Prosjektet søkes delfinansiert gjennom eksterne trafikkmidler og tidligere avsatte midler til asfaltering m.m.
4. Prosjektet finansieres innenfor vedtatt ramme for investering i stedsutviklingsprosjektet.

Budsjettdekning:

Avsatte midler til stedsutvikling for 2016.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Stedsutviklingsprosjektet Lyngenløftet skal iverksette delprosjekt Parkveien.

Lyngen kommune har siden vinteren 2014 arbeidet sammen med Arkitektgruppen Cubus om stedsutvikling på Lyngseidet. Første fase munnet ut i en konseptplan for politisk målstyring vedtatt 11.12.14 i kommunestyret.

Konseptplanen var basert på innspill, møter og en sosiokulturell stedsanalyse. Konseptplanen pekte ut 6 delprosjekt – parken, Strandveien, fjordpromenade, strandsonen, kaier/allmenninger, Parkveien. I tillegg er det iverksatt områderegulering for å kunne realisere dette.

Formålet med arbeidet er å utvikle Lyngseidet som sted for innbyggere, handel, bolig og turisme. Mennesket skal være i fokus og det er utpekt som viktig å etablere møteplasser for bygdas innbyggere og besøkende.

Lyngen kommunes tekniske avdeling byttet i 2015 ut rør og masser i Parkveien. Det er avsatt midler til reasfaltering av denne veien. Stedsutvikling og teknisk avdeling samarbeider nå for å gjøre Parkveien til en parkgate.

I dag er veien relativt tungt trafikkert og det er få signaler til bilisten om at dette også er et sted for fotgjengere og syklende, både barn og voksne. Det er nå ønskelig å stramme opp veien i tråd med vedlagte tegning. Etablere et tydeligere fortau, definert parkering og oppstramming av det potensielt farlige krysset mellom Parkveien, Prestegårdsbakken og Strandveien. Dette gjøres i sammenheng med utskifting av rør og kummer i forbindelse med krysset.

Kostnadene fordeles mellom Stedsutviklingsprosjektet, avsatte midler til asfalt ved teknisk og søkbare trafikkmidler.

Tiltaket oppfyller flere målsetninger i kommuneplanens samfunnsdel og retter seg mot: Barn og unge, næringsutvikling, forebyggende helsearbeid og sentrum.

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Det nye krysset blir litt endret fra gjeldende reguleringsplan og forutsetter godkjenning fra Statens vegvesen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen, realisering av tidligere vedtak og avsatte midler i investeringsbudsjettet.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Et alternativ er at teknisk etat asfalterer veibanen slik den er i dag. En konsekvens av dette er at man ikke får trafikksikre krysset mellom Parkveien, Prestegårdsbakken og Strandveien. Det vil

da ikke bli noe oppgradering av veien og fortau slik at dette blir en trygg og god vei å gå og sykle.